

ANUARIO BRIGANTINO

Historia - Arte - Literatura - Antropoloxía - Entidades culturais e deportivas - Acontecementos do ano - Administración Municipal

Fundado por D. Francisco Vales Villamarín

Comité científico

Alfredo Erias Martínez (director)
Xosé Mª Veiga Ferreira (subdirector)
Xulio Cuns Lousa (secretario)

Fernando Alonso Romero
Manuel Ares Faraldo
Xosé Ramón Barreiro Fernández
José Antonio Fernández de Rota y Monter
José García Oro
Antonio Meijide Pardo
José Antonio Miguez Rodríguez
Luis Monteagudo García

Colaboradores técnicos:

Jesús Antonio Fraga Sánchez
Alberto López Fernández
Carmen López Villasol
Leonor Sánchez Edreira
Mª Isabel Sánchez Edreira
M^a del Pilar Vázquez Ares

EXCMO. CONCELLO DE BETANZOS

2001

nº 24

Dos traballos asinados
responden os seus autores; dos
demais, a dirección do
ANUARIO BRIGANTINO

Data límite de admisión de
orixinais:
31 de MARZO

**REDACCIÓN
INTERCAMBIO**

Excmo. Concello de Betanzos
**Arquivo e Biblioteca
Municipais**
Rúa Emilio Romay, 1
15300 Betanzos, A Coruña
Tlf. (981) 771946

bibli1@alsernet.es

O INDICE XERAL DO ANUARIO
BRIGANTINO (desde 1948 ata hoxe) pode
consultarse na páxina web oficial do Concello
de Betanzos, <http://www.betanzos.net>

Así mesmo, intégrase nas bases de datos da
BIBLIOTECA XERAL da UNIVERSIDADE DE
SANTIAGO DE COMPOSTELA, accesible na
páxina: <http://busc.usc.es>

Tamén aparece nas bases de datos RISO e
ISOC, está realizada polo «CENTRO DE
INFORMACIÓN Y DOCUMENTACIÓN
CIENTÍFICA» (C.I.N.D.O.C.) do C.S.I.C e que
ofrece información sobre artigos publicados en
máis de 1.000 revistas especializadas nos
diferentes campos do coñecemento das
Humanidades ou Ciencias Sociais (C/ Pinar, 25,
3º, 28006 Madrid, tlf.: 914112220, Fax: 915645069).

Cuberta:

Proclamación da Segunda República en Betanzos o 15 de abril de 1931. Foto: Francisco Javier Martínez Santiso

Contracuberta:

Escena de caza da igrexa de San Francisco de Betanzos (s. XIV). Debuxo: Alfredo Erias.

Deseño da cuberta, composición e maqueta: Alfredo Erias.

Depósito legal: C-680/96

ISSN: 1130-7625

Imprime: LUGAMI-Betanzos-

Ilmo. Sr. Don Manuel Lagares Pérez

*Alcalde-Presidente do Excmo. Concello
de Betanzos*

Comeza o século e o milenio e o ANUARIO BRIGANTINO segue a manter a súa presenza en Betanzos e no mundo, ofrecendo investigación de altura e tamén fixando os feitos e acontecementos que subliñan o decorrer da nosa cidade.

O ÍNDICE XERAL DO ANUARIO BRIGANTINO, que se integra na web oficial do concello, (<http://www.betanzos.net>) xa está en pleno funcionamento, o mesmo que a catalogación que se pode atopar das publicacións periódicas de Betanzos ou unha guía virtual do Museo das Mariñas.

Seguimos a ser, ademais, un dos concellos que máis publica de Galicia e, nese senso, cabe destacar a presentación en maio do facsímile de *Brétemas Mariñas*, de Celestino Luís Crespo, o primeiro libro de poesía en galego da posguerra. Con el publicouse un volume de estudio, obra de Concepción Delgado Corral.

Destacaría tamén, polo seu éxito, a VII MOSTRA DOCUMENTAL DE BETANZOS, sobre a «Orde Pública», que organizou o Arquivo e que se acompañaba dun traballo complementario de Xulio Cuns e Xosé Mª Veiga: «Os serenos: historia e historias da Garda Municipal de Betanzos». E non quero esquecerme da Medalla de Prata de Galicia á «Farmacia del Doctor Couceiro», por levar en servizo continuamente máis de tres séculos, sendo desde logo a máis antiga da nosa comunidade e unha das máis antigas de España. Foi o 2001 un ano cheo de acontecementos. E un dos máis significativos foi, sen dúbida, o «CONGRESO DE PEQUEÑAS CIUDADES ESPAÑOLAS», que, tentando dar solucións ós múltiples problemas de cidades como a nosa, xuntaron no mes de novembro en Betanzos numerosos e destacados especialistas de todo o Estado.

O meu agradecemento, como sempre, ó director do Anuario Brigantino, Alfredo Erias, ó subdirector, Xosé Mª Veiga, ó secretario, Xulio Cuns, a tódolos membros do Comité Científico e colaboradores técnicos, e tamén ó Delegado de Cultura, Francisco Díaz Pereira. ¡Moitas gracias a todos no nome de Betanzos!

Jesús Núñez. Litografía-electrografía. 113x73,5 cm.

ÍNDICE

Historia...

- *Participación de la antigua *Gallaecia* en el Área Atlántica de la Edad del Bronce y en el proceso de celtización de la Península Ibérica, por MANUEL ALBERRO..... 11
- *Novas estacións rupestres na parroquia de Sta Mª de Ois (Coirós, A Coruña), polo GRUPO DE ARQUEOLOXÍA DA TERRA DE TRASANCOS..... 33
- *Estatuas de guerreiros galaicos de granito con saios decorados, por ANDRÉS PENA GRAÑA..... 39
- *Monumentos termais castrexos: unha contribución á súa interpretación, por XOSÉ-LOIS ARMADA PITA..... 61
- *La cacería del reyezuelo: análisis de una cacería ancestral en los países célticos, por FERNANDO ALONSO ROMERO..... 83
- *Un acoutamento medieval na comarca compostelá, por JORGE GUITIÁN CASTROMIL e XOÁN GUITIÁN RIVERA..... 103
- *El monasterio de las Cascas (IV), por SANTIAGO DAVIÑA SÁINZ..... 117
- *La fundación del monasterio de san Salvador de Cines, por JOSÉ LUIS LÓPEZ SANGIL..... 139
- *A Orde Militar de Alcántara na Galiza medieval, por CARLOS PEREIRA MARTÍNEZ..... 157
- *Biografía del primer Marqués de Almeiras: A. V. Zuazo Mondragón y Ron (1732-1798), por ANTONIO MEIJIDE PARDO..... 207
- *Relaciones entre Betanzos y el Reino Unido en el siglo XVIII, por MARÍA JESÚS LORENZO MODIA y ELENA MARÍA LAGOA FREIRE..... 219
- *«Os Caneiros» dos inicios, por XESÚS TORRES REGUEIRO..... 233
- *A pegada dos irmáns Vilar Ponte no nacionalismo galego de antes da guerra, por RAÚL SOUTELO VÁZQUEZ..... 261
- *La proclamación de la II República en Betanzos, por Mª LUCÍA SÁEZ BAQUEDANO..... 283
- *Unha viaxe polo Betanzos da Segunda República: proclamación, anticlericalismo e vinganza, por ALFREDO ERÍAS MARTÍNEZ..... 291

Arte, Literatura, Antropoloxía...

- *Estudio Histórico Artístico del Monasterio de San Salvador de Bergondo en la Edad Media, por SONIA M. FERNÁNDEZ PÉREZ..... 379

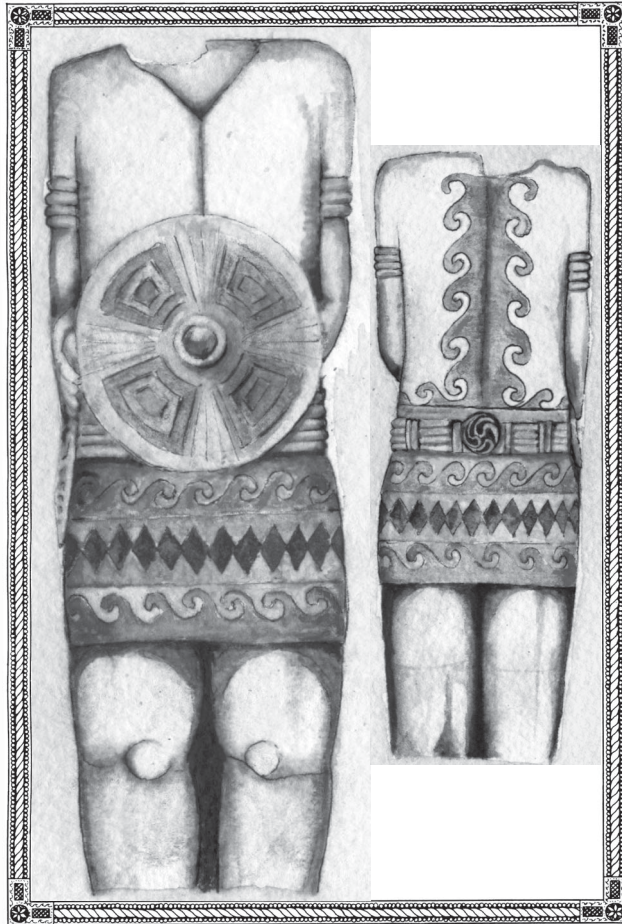
*Estudio iconográfico de San Francisco de Betanzos, por JAVIER GONZÁLEZ FERNÁNDEZ.....	413
*El corazón de la Fortuna en los arquetipos literarios del ‘Pasatiempo’, por DELFÍN MARIÑO ESPÍNEIRA.....	417
*Dos sueños en piedra: A Quinta da Regaleira y el Parque del Pasatiempo, por CARMEN L. VILLASOL.....	431
*Os cruceiros de capela: concello de Dodro, por CLODIO GONZÁLEZ PÉREZ...	449
*Curros Enríquez escolmado por Cabanillas: tres epístolas inéditas a César Alvar, por XOSÉ MARÍA DOBARRO PAZ.....	455
*Dos poemas de Emilia Pardo Bazán y noticia de otras colaboraciones literarias suyas en la prensa santanderina de finales del s. XIX y comienzos del XX, por J. R. SÁIZ VIADERO.....	467
*Palabras para presentar a Obra Poética de Francisco Vales Villamarín (Betanzos, 26 de maio de 2000), por ARTURO CASAS.....	473
*O decaer do espírito galego nos terceiros Xogos Florais de Betanzos, por CONCEPCIÓN DELGADO CORRAL.....	483
*Notas sobre a vida e a obra de Miguel Torga: <i>Nihil Sibi</i> como metapoética, por CONCEPCIÓN DELGADO CORRAL.....	489
*O refrán, por XULIO CUNSLLOUSA.....	497
*Lección magistral de vida, por JOSÉ ANTONIO MIGUEZ.....	509
*Doña Emilia Pardo Bazán, por JOSÉ ANTONIO MIGUEZ.....	513
*Poemas de la vejez, por JOSÉ ANTONIO MIGUEZ.....	516
*VERTUMA, por BRAIS DA BOUZA.....	521
*Recuerdo póstumo de Camilo-José Cela, por MANUEL ARES FARALDO.....	527

Entidades culturais e deportivas...

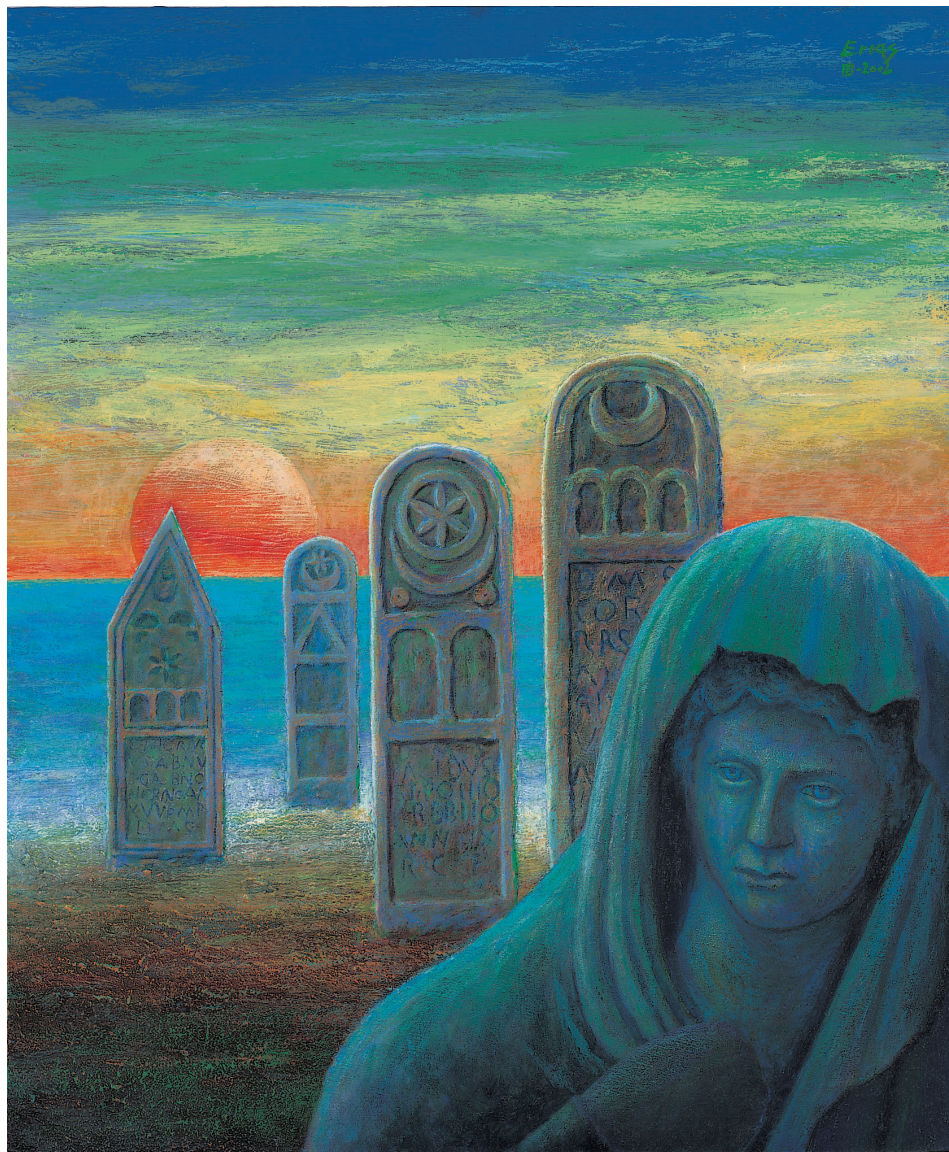
*Fundación CIEC: Centro Internacional de la Estampa Contemporánea.....	531
*Outras entidades.....	547

Acontecementos do ano

*Pregón da Festa do Viño, por JUAN MIGUEL DIZ GUEDES.....	568
*Pregón da IVª Feira Franca Medieval, por OLGA PATIÑO NOGUEIRA.....	574
*Pregón das Festas Patronais de San Roque, por MIGUEL ANXO FERNÁN-VELLO.....	582
*Función do Voto, por MANUEL LAGARES PÉREZ.....	585

HISTORIA...

Alfredo Erias. «Fisterra». T. mixta/táboa. 46x38 cm. III-2002.